Jonas Lucas Christys prædiken langfredag

Taler
Jonas Lucas Christy
Sognepræst

Dato
3. april 2015

Sted
Lindevang Kirke

Omstændigheder
Denne prædiken er holdt ifm. et homiletisk og liturgisk forsøg i Lindevang Kirke i 2014/2015, hvor kirkens tre præster kontinuerligt prædikede over hele Markusevangeliet fra trinitatis søndag til 2. påskedag. Derved afveg præsterne fra at prædike over teksterne fra de autoriserede to tekstrækker til fordel for Markusevangeliet.

Prædikentekst
Markusevangeliet kapitel 14, vers 26 – kapitel 15, vers 47

Hvilken farve har langfredag? Da evangelisten Markus skrev lidelseshistorien brugte han en masse mørke farver fra de menneskelige følelsers palet og derfor er det nærliggende at farve denne dag sort i sit sind. Det kan der endda være noget forløsende i. For hvem kender ikke til gråd, angst og smerte, svigt, skyld og skam? Hvem kan ikke spejle sig i den lidendes lidelser og i de svigtendes svigt?

Og hvem længes ikke efter bare engang imellem at se realiteterne i øjnene og sætte ord på alt det ubehagelige i verden og i os selv, som vi godt ved findes, men som vi ikke bryder os om at se eller tænke på? Det kan være skønt og forløsende at synge skam, skyld og smerte ud af kroppen sammen med Kingo!

Og samtidig – midt i mørket - er det sundt at huske sig selv og hinanden på, hvad evangelisten Markus også skriver om manden fra Nazaret. Ja, han blev pint og plaget, men han vidste, hvad han gik ind til, da han drog op til Jerusalem. Lidelseshistorien ligner en menneskelig tragedie, men med den afgørende forskel, at offeret ved noget om det, der skal ske, som hans gerningsmænd ikke ved. Det er ikke et almindeligt menneske, der går i døden. I fortællingen kender han udfaldet på forhånd, hvilket unægtelig sætter hans lidelser i et andet lys.

Derfor har englænderne en pointe, når de kalder den lange fredag for Good Friday. Langfredags liturgiske farve er i øvrigt violet. Samme farve som i advents- og fastetid. Forventningens farve.

*

Hvilken farve havde himlen i de dage, da en mand kom fra Nazaret i Galilæa og blev døbt af en anden mand i Jordanfloden? Hvilken farve havde himlen, da han steg op af vandet og en due dalede ned?

Hvilken farve havde himlen? Var den mørk og ildevarslende, som i den sjette time på Golgatha? Var den skjult af snehvide skyer? Eller var den blå og nøgen – nøgen, som en mand, der flygter natten til langfredag uden sit lagen?

Det ville være virtuost, hvis den var violet, for hvis den var violet, så havde himlen over Jordanfloden ved dåben samme blå-lilla farve som forhænget i templet ved korsfæstelsen.

Sådan ville scenen sikkert have set ud, hvis Markusevangeliet var en film. Så ville forhænget ved korsfæstelsen og himlen ved dåben have samme violette farve. Filmens instruktør ville kaste sig kunstnerisk over symbolikken: Det snit, som flængede himlen, ville ligne det snit, som flængede forhænget.

Farven violet og flængen ville i fællesskab forkynde det glædelige budskab: Der skete noget i himlen, da en mand blev døbt i Jordanfloden. Der skete noget i templet, da en mand blev korsfæstet på Golgatha. En dør blev åbnet, en vej blev banet, en fugl slap ud af sit bur.

*

Hvilken farve havde det tøj, de klæder, som ypperstepræsten havde på, da han som dommer stod frem og spurgte: ”Er du Kristus?”

Hvilken farve havde det tøj, de klæder, som ypperstepræsten flængede, da han hørte den anklagedes svar: ”Ja, jeg er!”?

Det ville være ypperligt, hvis ypperstepræstens klæder var violette - måske endda med kunstfærdigt indvævede keruber. Det ville være vidunderligt, hvis ypperstepræsten klæder havde samme blå-røde farve som den purpurkappe soldaterne senere giver den dødsdømte på.

For hvis ypperstepræstens klæder var violette, så ville himlen over dåben og forhænget i templet og dommerens iturevne klæder have samme blå-røde farve

som purpurkappen.

Ypperstepræsten stiller det skæbnesvangre spørgsmål: Er du Kristus? Og svaret lyder – ja, det lyder næsten som flammetale fra en tornebusk, da han siger: Ja, jeg er!

Da disse ord lyder flænger ypperstepræsten sine klæder. Og mens forhænget i templet flænges, lyder officerens ord: "Sandelig, den mand var (en) Guds søn." En religiøs magt mistede sit monopol, et tempel blev tømt for tilbedelse, en due fløj ud af sit bur.

Måske lægger jeg for meget betydning i, at et enkelt ord dukker op igen og igen? Men det må da have noget at betyde: alle disse flænger i Markusevangeliet... ?

Ligesom det må have betydet noget for kunstneren Jens Urup, da han her bag mig på Lindevang Kirkes altervæg for mere end 60 år siden valgte at male himlen rød og jorden blå. Det kan man selvfølgelig tolke som en tilfældighed, men dette farvevalg kan også læses som et forkyndende tegn: Et tegn på at selvom verden græder blod langfredag, så bor himlen allerede på jorden denne dag. Altervæggens blå jord er i mine øjne et skjult opstandelsessymbol. Ligesom blomsterne ved korsets fod, blomsterne ved døbefonten og skikkelserne i horisonten.

*

Hvilken farve havde det lagen som den unge mand der fulgte efter den tilfangetagne gav slip på?

Hvilken farve havde det lagen som den bevæbnede skare stod tilbage med da den nøgne mand flygtede?

Det fortæller evangelisten Markus ikke noget om. Men så kan vi jo spørge den italienske maler Caravaggio. Og hvis vi gør det så må svaret være: Rødt! Det kræver en forklaring – og den kommer her:

På gudstjenestefolderens forside kan I se billedet "The Taking of Christ". Det er malet af Caravaggio i 1602. Som I kan se forestiller billedet tilfangetagelsen i Getsemane Have. Vi ser Judas, der omfavner og kysser manden klædt i rødt og

blåt. I hælene på Judas ser vi to tempelvagter i rustning og bag dem en mand med en lampe (ifølge kunsthistorikere et selvportræt af Caravaggio).

Og til venstre i billedet næsten som noget der farer ud af den tilfangetagnes ryg ser vi en skrækslagen ung mand med åben mund, løftede hænder og med en rød kappe flagrende efter sig.

Hvem er denne unge mand? Nogle kunsthistorikere ville sige, at den unge mand er et symbol på den tilfangetagnes indre sjælekval. Som en siamesisk tvilling udtrykker den unge mand den rædsel, som den tilfangetagne netop ikke udviser. Andre kunsthistorikere ville sige, at den unge mand er evangelisten Johannes, vistnok fordi han ikke har skæg som de andre.

Men i mine – og andres - øjne er den unge mand Caravaggios tolkning af den mystiske skikkelse, som kun Markusevangeliet kender til. Altså den unge mand, der fulgte med, da alle disciplene var flygtede. Den unge mand, der kun havde et lagen over sin nøgne krop, og som ender med at give slip på lagenet og flygte nøgen.

Så tæt på teksten går Caravaggio ikke, at han lader den unge mand være nøgen. Der må være en grænse – og den går åbenbart der. Ligesom den korsfæstede ikke afbildes nøgen. Til trods for tekstens oplysning om, at de kastede lod om hans klæder. Vi kan derfor se, at den unge mand, der flygter på Caravaggios billede, for anstændighedens skyld, har et grønt sæt tøj med lange ærmer på indenunder. Men det røde stof, der flagrer efter ham og som har samme farve, som den tilfangetagnes tøj, det får mig altså til at tænke på det lagen, som den flygtende giver slip på.

Hvad skete der egentlig med det lagen, som den unge mand gav slip på?

Det fortæller Markus ikke noget om. Men hvad nu hvis én af dem fra skaren bevæbnet med sværd og knipler tog lagenet med sig som et bytte og hvad nu hvis denne mand dagen efter solgte lagenet til en anden mand, til et fornemt rådsmedlem?

Hvad nu hvis det lagen, som den unge mand gav slip på ved tilfangetagelsen er det samme lagen som Josef fra Arimatæa svøbte et lig ind i?

Det er selvfølgelig en meget fri og fantasifuld fortolkning af fortællingen hos Markus, men det er da påfaldende, at evangelisten i tilfangetagelsesscenen på en mærkelig henkastet måde fortæller om en ung, navnløs og nøgen krop som mørkets marionetter forgæves forsøger at gribe og at det eneste dødens håndlangere står tilbage med er et lagen...

Minder det ikke om noget? Et lagen, men ingen krop. Minder det ikke om en due, der er flygtet fra sit bur?

Kilde
Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype
Digitalt manuskript

Tags
Første tekstrække, Langfredag, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet, Prædikener over hele Markusevangeliet

URI
https://www.dansketaler.dk/tale/jonas-lucas-christys-praediken-langfredag